

Nr. 4**VERSLAG**

Vastgesteld 26 september 2003

Van 22 tot en met 26 september 2003 zijn delegaties van de Staten van de Nederlandse Antillen en van Aruba en van de vaste commissies voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken uit de Eerste en Tweede Kamer der Staten-Generaal in Nederland bijeengekomen in het kader van het parlementaire contactplan.

Tijdens deze reguliere contactplanbijeenkomst is gesproken over de onderwerpen 50 jaar Statuut; staatkundige aangelegenheden, de mogelijke toekomstige verhoudingen tussen de Nederlandse Antillen en Aruba en de Europese Unie en financiële en economische aangelegenheden, in het bijzonder het Solidariteitsfonds.

De delegaties hebben met elkaar over deze onderwerpen gediscussieerd mede aan de hand van inleidingen door de heren prof. mr. dr. E.M.H. Hirsch Ballin, drs. F. Timmermans, H.P. van der Woude en mr. dr. A.J.E. Havermans.

Op 25 september 2003 heeft de minister-president, mr. dr. J.P. Balkenende de delegaties ontvangen.

De inleidingen,¹ de ontvangst en de werkbezoeken hebben de basis gelegd voor een geslaagde discussie en uiteindelijk de slotverklaring van de delegaties.

De Nederlandse delegatie brengt door middel van bijgaande gezamenlijke slotverklaring verslag uit van haar bevindingen.

De leider van de delegatie,
De Grave

De plv. leider van de delegatie,
Schoorman

De griffiers van de delegatie,
Janssen
De Gier

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

SLOTVERKLARING TRIPARTIET

Contactplanbijeenkomst 22 tot en met 26 september 2003 te Den Haag, Nederland

Inleiding

De parlementaire delegaties van Nederland, Aruba en de Nederlandse Antillen hebben elkaar in de periode van 22 tot en met 26 september 2003 in het kader van het reguliere parlementaire Contactplan in Den Haag ontmoet. De samenstelling van de delegaties was als volgt:

Nederlandse Antillen:

de Statenvoorzitter, Dudley A.S. Lucia; P.N.P.-fractie;
de heer Anthony A. Godett; F.O.L.-fractie;
de heer drs. Marco J. de Castro; P.L.K.P.-fractie;
de heer Marcel F.A. Gumbs; D.P.-Sint Maarten-fractie;
de heer Ramoncito T. Booi; U.P.B.-fractie;
de heer mr. Etienne N. Ys; P.A.R.-fractie;
de heer mr. Faroe Metry; P.N.P.-fractie;
de heer Johan E. Abraham; D.P.-Bonaire-fractie;
de heer J. Ray Hassell; W.I.P.M.-fractie;
de heer William V. Marlin; National Alliance-fractie;
de heer Julien C.A. Woodley; D.P.-Sint Eustatius-fractie.

Aruba:

de heer F.W. (Frido) Croes, Voorzitter Staten, delegatieleider. (MEP)
de heer ir. E.M.(Edwin) Jacobs (MEP),
de heer G.R. (Glenroy) Wilson (MEP),
de heer V.E.Jr. (junior) Arends (MEP),
de heer A.E. (Arthur) Panneflek (MEP)
de heer mr. M.G. (Mike) Eman (AVP)
de heer B.J.M. (Benny) Nisbet (PPA)

Nederland:

de heer F.H.G. de Grave, leider van de delegatie, VVD
de heer B.O. Dittrich D66
de heer J. Rijkstra VVD
de heer W.M.M. van Fessem CDA
de heer J.A.W.J. Leerdam PvdA
mevrouw W.R.C. Sterk CDA
de heer K.G. de Vries PvdA
de heer H.P.A. Nawijn LPF
de heer V.J.J. Van Heukelum VVD

Tweede Kamer

de heer E. Schuurman, plv. leider delegatie CU
mevrouw I.Y. Tan PvdA
de heer H.A. Doek CDA
de heer W. Lemstra CDA
de heer A. Klink CDA

Eerste Kamer

Als onderwerpen van bespreking waren geagendeerd:
– 50 jaar Statuut; Staatkundige aangelegenheden;

- mogelijke toekomstige verhoudingen tussen de Nederlandse Antillen en Aruba en de Europese Unie;
- financiële en economische aangelegenheden: Solidariteitsfonds.

Tijdens de openingsceremonie op maandagochtend werd achtereenvolgens het woord gevoerd door:

- de voorzitter van de Eerste Kamer, mw. mr. Y.E.M.A. Timmerman-Buck
- de minister voor Bestuurlijke vernieuwing en Koninkrijksrelaties, mr. Th. C. de Graaf
- de delegatievoorzitter van de Nederlandse Antillen, D.A.S. Lucia
- de delegatievoorzitter van Aruba, F.W. Croes en
- de delegatievoorzitter van de Eerste en Tweede Kamer, mr. F. H.G. de Grave.

(Deze speeches zijn ter inzage gelegd)

Bij de bespreking van het eerste agendapunt werd door Prof. mr. dr. E.M.H. Hirsch Ballin een creatieve inleiding verzorgd met als titel: «De perspectieven van het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden,» waarbij de mogelijkheden die het Statuut biedt vanuit een nieuwe invalshoek werden belicht.

Het Nederlandse Kamerlid bij de Europese Conventie drs. F. Timmermans en de heer H.P. van der Woude, werkzaam bij de Directie Integratie Europa afdeling EU-Intern van het ministerie van Buitenlandse Zaken, gaven bij het tweede onderwerp een uiteenzetting van de mogelijkheden voor Aruba en de Nederlandse Antillen voor een ultraperifere status binnen de Europese Unie.

Tenslotte gaf mr. dr. A.J.E. Havermans een presentatie van het juist verschenen eindrapport van de commissie van advies over het Solidariteitsfonds als inleiding bij het onderwerp financiële en economische aangelegenheden.

Op donderdagochtend heeft de Minister President, mr. dr. J.P. Balkenende, de delegaties ontvangen.

Als onderdeel van het Contactplan werd voorts een aantal werkbezoeken gebracht. Allereerst kregen de leden in de Rotterdamse haven een goed beeld van de werkzaamheden in de terminal van het containeroverslagbedrijf ECT. De Douane regio Rotterdam gaf een uiteenzetting over de werkwijze van de containerscan op de Rotterdamse Maasvlakte. De manager van Zeehavenpolitie gaf een presentatie van het criminaliteitsbeeld in de Rotterdamse haven, de kerntaken van de Zeehavenpolitie en de toepassingsmogelijkheden van preventie. Door het Nationaal Archief werd een rondleiding door het depot met kaarten en archieven over de Nederlandse Antillen en Aruba verzorgd, waarbij speciale aandacht werd besteed aan het conserveringsbeleid van archieven in de tropen. Als laatste onderdeel van het programma werd een bezoek gebracht aan het detentiecentrum Zeist waarbij onder meer het gebouw werd bezocht waar drugkoeriers verblijven.

In het kader van het Contactplan werden de delegaties ontvangen door de Voorzitter van de Tweede Kamer, de Gevolmachtigd Minister en de Statenvoorzitter van de Nederlandse Antillen, en de Gevolmachtigd Minister en de Statenvoorzitter van Aruba.

Met betrekking tot het bezoek aan de haven van Rotterdam in het bijzonder aan de Douane in de Rotterdamse haven merkt de Antilliaanse delegatie op dat zij heeft begrepen dat de scancapaciteit 480 containers per dag is, terwijl een aantal van 100 containers per dag wordt gescand.

De reden hiervoor is zuiver economisch: een intensievere scancontrole zou de efficiency van de Rotterdamse haven schaden. Het scannen van de containers is gericht op ontduiking van invoerrechten en op goederen waarvan de invoer verboden is. De scanapparatuur is niet ingesteld op traceren van ingevoerde drugs zodat veel drugs via de zeehavens Nederland binnenkomen. Naar schatting komt slechts minder dan 0,5% van alle invoer van drugs via de luchthavens. De Antilliaanse delegatie is van mening dat het beleid met betrekking tot de controle op drugsinvoer in de drie landen van het Koninkrijk disproportioneel is en dus moet worden herzien.

Naar aanleiding van het werkbezoek aan het detentiecentrum in Zeist vraagt de Antilliaanse delegatie meer aandacht voor de opvang van de gedetineerden aldaar.

I: 50 jaar Statuut; staatkundige aangelegenheden

Prof. mr. dr. E.M.H. Hirsch Ballin hield een inleiding over de perspectieven van het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden. Hij stelde dat het maar te bezien is of het vijftig jarig bestaan van het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden op 15 december 2004 een feest zal worden. Velen zullen immers wijzen op de spanningen die er zijn tussen de regeringen en binnen de Nederlandse Antillen tussen eilanden. Ook onafhankelijkheid van Aruba en de Nederlandse Antillen zou geen probleemloze situatie opleveren. De inleider was van oordeel dat het herschrijven van de bestaande bepalingen van het Statuut op het ogenblik niet zo zinvol zou zijn. Er zijn zijns inziens voldoende mogelijkheden om een beter gebruik te maken van het Statuut. Belangrijker is het om nu de aandacht te richten op meer gemeenschappelijkheid van de doelstellingen: het ontwikkelen van een gezamenlijke visie op de toekomst van de drie landen en hun inwoners.

In 1954 is een principiële keuze gemaakt voor één gezamenlijk burgerschap, het Nederlanderschap. De beginselen van de constitutionele orde waren bestendigheid en wederkerigheid, dat wil zeggen een rechtsorde die iedere burger van de landen dezelfde rechten gaf. Het Europese burgerschap is weer gekoppeld aan het Nederlanderschap. De staatsrechtelijke structuur was zodanig dat gemeenschappelijke en afzonderlijke organen zijn gecreëerd. De enige ingrijpende wijziging van het Statuut was de status aparte van Aruba in 1986. De heer Hirsch Ballin was van mening dat niet zozeer gekeken moet worden naar herziening van het Statuut, maar dat het Statuut meer zou kunnen worden gebruikt als «enabling»instrument: het scheppen van betere mogelijkheden voor de inwoners der drie landen en de wederzijdse erkenning als medeburgers. Hij stelde dat ook onder het huidige Statuut een taak of een probleem in een der landen van het Koninkrijk als een aangelegenheid van gemeenschappelijk belang kan worden behandeld. Het feit dat het Statuut geen bepaling bevat, betekent niet dat er geen samenwerking zou mogen zijn, zoals tussen organisaties op het gebied van onderwijs en scholing.

Ook al zijn er inhoudelijk redenen te bedenken om het Statuut te herzien, een herziening is niet noodzakelijk om de werking van het Koninkrijk te verbeteren. Binnen het Statuut kunnen mogelijkheden worden gevonden om recht te doen aan nieuwe ontwikkelingen.

Mogelijkheden om besluiten te nemen op een ander dan het landsniveau zijn er bijvoorbeeld voor het visumbeleid, de uitlevering en het waarborgen van de fundamentele rechten en vrijheden, de rechtszekerheid en de deugdelijkheid van bestuur (artikel 14, eerste lid j° artikel 43, tweede lid). Voorts geeft artikel 38 de mogelijkheid tot het op zoveel mogelijk overeenkomstig regelen van het burgerlijk recht, het straf- en strafprocesrecht.

De inleider wees erop dat het Statuut wel bepaalt dat de Nederlandse Antillen wetten hebben die landsverordeningen heten, maar niet bepaalt dat die landsverordeningen voor alle eilanden moeten gelden. Landsverordeningen geldend voor Sint Maarten zouden bijvoorbeeld door de volksvertegenwoordigers uit Sint Maarten kunnen worden vastgesteld. Verder zouden de Staten van de Nederlandse Antillen kunnen bestaan uit kamers waarvan de bevoegdheid zich beperkt tot een bepaald(e) eiland (engroep), tenzij het gaat om landsverordeningen voor de Nederlandse Antillen als geheel. Een ingrijpende wijziging van de Staatsregeling van de Nederlandse Antillen zou dus voldoende zijn voor een verdeling van bevoegdheden. De eilandskamers van de Staten zijn dan bevoegd verordeningen te maken die op dat eiland gelden; een verenigde vergadering van twee, drie of alle kamers stelt de verordeningen vast die voor meer eilanden dan wel voor de Nederlandse Antillen als geheel gelden, aldus de inleider.

Tenslotte wees de heer Hirsch Ballin op de mogelijkheid om de in de Nederlandse Antillen en Aruba wonende Nederlanders kiesrecht voor de Tweede Kamer te geven dan wel een uitgebreide samenstelling daarvan te creëren die als Tweede Kamer van het Koninkrijk optreedt. Dit zal de legitimatie van de rijkswetgeving versterken en aldus bijdragen aan de politieke cohesie.

Discussie

Alvorens de vraag te beantwoorden of het Statuut nu na 50 jaar zou moeten worden gewijzigd, moeten de drie landen eerst een beeld hebben van hun doelstelling. Aruba had destijds een heldere opvatting, namelijk de status aparte op weg naar de onafhankelijkheid. Verder zou moeten worden gezien of de ontwikkelingen in de relatie met de Europese Unie nopen tot een wijziging van het Statuut. Ook zou het Statuut misschien moeten worden herzien om bepaalde beleidsterreinen tot Koninkrijksaangelegenheden te verklaren. De delegaties zijn van oordeel dat de ontwikkeling van de internationale criminaliteit en het terrorisme de noodzaak met zich brengt met het oog op de effectieve bestrijding daarvan, de rechtshandhaving in Koninkrijksverband nader te bezien. Het belangrijkste uitgangspunt is voor de drie landen volgens velen de gemeenschappelijkheid en de ondersteuning door de drie landen van elkaar.

Van de zijde van de Nederlandse Antillen wordt erop gewezen dat zij zich nog beraden over andere staatkundige verhoudingen. Een Rondetafelconferentie kan pas worden gehouden als elk eiland zich voor zichzelf heeft kunnen uitspreken. Tot nu toe heeft alleen Sint Maarten een voorkeur bepaald; in een referendum heeft de bevolking zich uitgesproken voor de status aparte. De Nederlandse Antilliaanse en Arubaanse delegaties achten het wenselijk dat de regeringen met de wens van Sint Maarten, zoals uitgedrukt in het referendum van 2000, rekening zullen houden.

De drie delegaties zijn zich ervan bewust dat er urgentie is met betrekking tot het scheppen van duidelijkheid over toekomstige staatkundige verhoudingen binnen het Koninkrijk. Zij zullen zich ervoor inspannen deze duidelijkheid te leveren vóór de Contactplanbijeenkomst in mei 2004. Daartoe bepleiten zij een voorbereidende conferentie te houden van het Land Nederlandse Antillen, de eilandgebieden en Nederland begin 2004. Van de zijde van Bonaire wordt erop gewezen dat na 1986 door de status aparte van Aruba de kleine eilanden aan bevoegdheden en mogelijkheden hebben ingeboet. Het is goed dat er – ook van Nederlandse zijde – wordt gestudeerd op nieuwe structuren en nieuwe verhoudingen. Ook het opheffen van het democratisch deficit zou bestanddeel van de studie kunnen zijn.

De Arubaanse delegatie stelt dat voor Aruba het Statuut de laatste 50 jaar de levenslijn is geweest voor de ontwikkeling die Aruba heeft gekend. Het behoud van de Status Aparte binnen het Statuut is voor Aruba dan ook een «conditio sine qua non.»

II. Mogelijke toekomstige verhoudingen tussen de Nederlandse Antillen en Aruba en de Europese Unie

In zijn technische inleiding ging de heer Van der Woude in op het onderwerp «Wat zijn ultraperifere gebieden?» Deze worden in artikel 299 van het EU-Verdrag limitatief vermeld omdat de ontwikkeling van deze gebieden achter loopt door: grote afstand, het insulaire karakter, kleine oppervlakte, moeilijk reliëf en klimaat, en economische afhankelijkheid van enkele producten.

Voorts gaf hij voorbeelden van bestaande maatregelen op het gebied van Structuurfondsen, staatssteun, belastingen, douane en landbouw.

De heer Timmermans die het politieke aspect belichtte, meende dat de handelsparagraaf van de huidige LGO-regeling vervangen zal worden door de WTO-regeling en dat gekeken moet worden naar een andere vorm van economische samenwerking. Voordat de relatie met de Europese Unie wordt overwogen moet worden vastgesteld waar voor de Nederlandse Antillen en Aruba de economische toekomst ligt. Hij stelde de vraag aan de orde welke voordelen een ultraperifere status zou kunnen bieden en drong er bij de Nederlandse Antillen en Aruba aan op de politieke en juridische vóór- en nadelen van de verschillende opties goed in kaart te brengen. Hij adviseerde ook naar andere mogelijkheden zoals een protocol of een bilaterale overeenkomst (zoals ook door de Raad van State geadviseerd) te kijken. Het UPG-model eist ingevolge het Verdrag dat eerst het totale acquis communautaire wordt overgenomen en dat pas daarna kan worden onderhandeld over uitzonderingen. Om aan het acquis communautaire te kunnen voldoen dient een land over een hoge administratieve capaciteit te beschikken. De heer Timmermans betwijfelde dat de ultraperifere status verworven kan worden zonder wijziging van het Statuut. In zijn optiek is de UPG status niet bedoeld voor landen met zo'n los staatsverband als het Koninkrijk. De heer Van der Woude tekende hierbij aan dat het Statuut niet gewijzigd behoeft te worden, maar dat ratificatie van verdragswijziging c.q. protocol vereist zal zijn door 24 EU lidstaten. Tijdens de Conventie over de Europese Grondwet hebben de Nederlandse Kamerleden een amendement voorgesteld teneinde de speciale positie van Aruba en de Nederlandse Antillen als ultraperifere gebieden in de zin van artikel III -330 mogelijk te maken. De heer Timmermans nodigde de delegaties uit er bij hun regeringen op aan te dringen dit amendement over te doen nemen.

Discussie

De Antilliaanse delegatie heeft zich de laatste weken laten voorlichten over nieuwe vormen van samenwerking met het Koninkrijk, hetzij met de EU. Daarbij is uitgebreid ingegaan op de LGO-status en de status van ultraperifere gebieden. Tijdens deze informatiesessies is het onderwerp door verschillende personen belicht, waarbij zowel vóór als tegenstanders van het ene, dan wel het andere model, op de voor- en nadelen van elke keuze wezen. Binnen de Antilliaanse gemeenschap zijn de meningen hierover nog verdeeld; de reeds aangevangen informatieronde is nog steeds gaande en eveneens is door de Antilliaanse Regering een commissie in het leven geroepen die, aangestuurd door de Bank van de Nederlandse Antillen, de verschillende mogelijkheden en hun gevolgen in kaart brengt.

De Antilliaanse delegatie merkt op dat het belangrijk is een keuze te

maken om te behoren tot hetzij het Amerikaanse dan wel het EU blok, waarbij de EU meer is dan een puur economisch blok. Zij kon zich vinden in de tekst in het advies van de Raad van State dat »zou een keuze voor een nauwere relatie met de Europese Unie nu nog niet mogelijk zijn, dan zou de Koninkrijksregering in ieder geval aan de andere lidstaten moeten voorstellen een vereenvoudigde procedure in de voorgestelde Grondwet van Europa op te nemen. Dit kan voorkomen dat een latere wijziging toestemming van de 25 (of meer) lidstaten van dat moment behoeft».

Gezien de korte termijn waarbinnen de nieuwe Europese Grondwet zal worden vastgesteld, de benadrukt de Nederlands-Antilliaanse delegatie de noodzaak dat de Koninkrijksregering tijdens de Inter-Gouvernementele Conferentie (IGC) al het nodige zal doen opdat in het concept-verdrag tot instelling van de Grondwet voor de Europese Unie een bepaling wordt opgenomen welke aan de eilanden van de Nederlandse Antillen en Aruba een optie zal verschaffen om eventueel te kiezen voor de ultraperifere status in de zin van het EU verdrag, met dien verstande dat de vaststelling van een dergelijke bepaling de landen niet bindt aan een keuze, nu immers in de drie landen nog verkennende onderzoeken worden gedaan naar de consequenties van een eventuele verandering in de relatie met de Europese Unie.

De Arubaanse delegatie stelt zich te kunnen vinden in de zienswijze van de heer Timmermans, dat het aspect van de integratie van Aruba in de Europese Unie in een breder kader moet worden behandeld. De delegatie kan zich op dit moment niet aan de indruk onttrekken dat velen die zich met dit onderwerp bezighouden, uitgaan van de verkeerde veronderstelling dat Aruba zit te wachten op een optie uit Europa om zich te ontwikkelen. Daarom is de Arubaanse delegatie van mening dat de discussie met betrekking tot Europa niet beperkt dient te blijven tot een vergelijking tussen de LGO en de UPG, maar dat eerder een studie moet worden gemaakt van de mogelijkheden voor ontwikkeling die Europa voor Aruba te bieden heeft en het potentieel voor ontwikkeling die andere gebieden voor Aruba vertegenwoordigen. Uitgangspunt moet in ieder geval het ontwikkelingsschema van Aruba zijn in het perspectief van artikel 36 van het Statuut. De Arubaanse delegatie ondersteunt conform de motie van 11 juni 2003 derhalve het initiatief van de Arubaanse regering om naast de adviezen van de door de regering ingestelde commissie, van de Raad van State en van de Rijkscommissie, de Wereldbank een uitgebreide studie te laten maken naar de economische toekomst van Aruba.

Bewust van de mogelijkheden die de IGC kan vertegenwoordigen zijn de Arubaanse en de Nederlands-Antilliaanse delegaties van mening dat de Nederlandse, Nederlands-Antilliaanse en de Arubaanse regering overleg moeten plegen met betrekking tot een strategie die moet worden toegepast in de IGC.

De Nederlandse en Nederlands-Antilliaanse delegaties hebben uitgesproken er bij de Nederlandse regering op aan te zullen dringen de toekomstige verhoudingen tussen de Europese Unie en de Nederlandse Antillen en Aruba op de agenda van de Koninkrijksregering voor de Intergouvernementele Conferentie te plaatsen en daarbij het Nederlandse amendement op artikel III-330 van het concept voor een Europese Grondwet te betrekken.

III. Financiële en economische aangelegenheden: Solidariteitsfonds

De heer Havermans, als voorzitter van de commissie van advies over het Solidariteitsfonds, merkte in zijn presentatie van het eindrapport op dat door het uitblijven van een goede regeling voor het solidariteitsfonds een situatie is ontstaan waarin het voor de besturen van de eilandgebieden moeilijk is te komen tot een situatie van goed bestuur. Voorts komen de eilandgebieden door het ontbreken van een goede regeling onvoldoende toe aan een ordelijke beleidsvoorbereiding en uitvoering op de inhoudelijke beleidsterreinen wat de burgers en bestuur geen goed doet. Tevens leidt deze situatie tot voortdurende spanning tussen het Land en eilandgebieden, maar ook tussen de eilandgebieden onderling. Het eindadvies van de commissie bestaat uit drie delen: condities voor de uitvoering van het advies, een ontwerp voor een nieuwe financiële verhouding en tenslotte de kwantificering van het solidariteitsfonds.

Conditie voor de uitvoering

- Als gevolg van het feit dat het solidariteitsfonds formeel nog niet bestaat, hebben de eilandgebieden schulden opgebouwd. De commissie adviseerde in haar eerste advies om deze schulden te saneren; thans constateert de commissie dat hiervoor nog geen definitieve oplossing is vastgesteld. De commissie adviseert de opdrachtgevers op de kortst mogelijke termijn tot een definitieve oplossing voor de problematiek te komen.
- De commissie heeft een aantal projecten geïdentificeerd die als achterstand kunnen worden gekwalificeerd. De commissie adviseert deze projecten – zonodig buiten de bestaande samenwerkingsprogramma's – met voorrang te financieren.
- De commissie adviseert om gelijk met de implementatie van de aanbevelingen van de commissie (tijdelijke) voorzieningen te treffen om de eilandgebieden in staat te stellen aan de nieuwe, zwaardere, eisen qua rapportage en verantwoording te voldoen.

Ontwerp voor een nieuwe financiële verhouding

De commissie geeft een ontwerp voor een nieuwe financiële verhouding tussen het Land en de vijf eilandgebieden, waarbij de commissie o.a. voorstelt om de eilandgebieden de mogelijkheid te bieden om onder voorwaarden geldleningen aan te gaan voor het doen van investeringen en ter dekking van tijdelijke liquiditeitstekorten.

Kwantificering van het solidariteitsfonds

De commissie acht het van belang dat de eilandgebieden een gelijk voorzieningenniveau hebben als Curaçao en constateert dat de eilandgebieden in dit opzicht een achterstand hebben. In dat kader heeft zij een onderzoek gedaan naar de bekostiging van een aan Curaçao gelijk te achten voorzieningenniveau (een 14-tal basisvoorzieningen) en heeft zij de noodzakelijk te achten bijdragen hiervoor aan de eilandgebieden, berekend.

De heer Havermans pleitte er voor om conform de aanbeveling van de commissie de ontwerp-rijkswet aan te nemen en benadrukte tenslotte de urgentie om de schuldsanering en achterstandsprojecten aan te pakken; verder wees hij er nogmaals op dat de implementatie van het advies

integraal dient plaats te vinden en dat alle vijf eilandgebieden hierbij intensief betrokken dienen te worden.

Discussie

Naar aanleiding van de laatste opmerking van de heer Havermans bepleit de Antilliaanse delegatie een rechtvaardiger voeding van het fonds.

Naar aanleiding van een vraag naar de onderbesteding van de financiële middelen in het kader van de ontwikkelingssamenwerking brengt de Antilliaanse delegatie het volgende naar voren.

Onderbesteding van Nederlandse fondsen is een niet eenvoudig op te lossen fenomeen. Het is een feit dat er een groot aantal factoren van invloed zijn en bijdragen aan het ontstaan van onderbesteding. Deels liggen deze oorzaken op de Nederlandse Antillen zoals onvoldoende capaciteiten zowel qua mankracht, middelen als kennis. Anderzijds spelen ook factoren aan Nederlandse zijde een belangrijke rol in het onderbestedingvraagstuk.

De Nederlandse samenwerkingsmiddelen zijn gebonden aan regels en procedures van de begrotingssystematiek van Nederland, het zgn. kasbasis systematiek. De middelen van dat jaar kunnen slechts in dat jaar uitgegeven worden en slechts voor een klein deel meegenomen naar een volgend jaar. De Nederlandse Antillen zijn dan ook gebonden om de per jaar beschikbaar gestelde middelen in dat jaar te besteden, anders vloeit het geld terug in de Nederlandse staatskas. Daarnaast zijn er enkele concrete omstandigheden te noemen die onderbesteding in de hand werken.

- Het door Nederland hanteren van een bepaalde begrotingskoers wat leidt tot een lager bedrag dat beschikbaar is voor het fonds.
- De frequente wisselingen van ambtenaren bij de Directie Koninkrijksrelaties wat leidt tot vertragingen in het beoordelingstraject. Ook leeft bij de Nederlandse Antillen het idee dat ook bij de Directie Koninkrijksrelaties capaciteitsgebrek bestaat.
- De Vertegenwoordiging van Nederland in de Nederlandse Antillen is in de ogen van de Nederlandse Antillen een overbodige schakel in het proces van beoordeling.
- Voor het beoordelingstraject is de afspraak dat Nederland hier 8 weken over mag doen. Deze termijn wordt zelden gehaald en duurt eerder maanden in plaats van weken.

De Antilliaanse delegatie dringt erop aan de onderbestede gelden uit het ontwikkelingsfonds vanaf het jaar 2003 niet te laten terugvloeien in de Nederlandse staatskas, doch met ingang van het lopende kalenderjaar aan te wenden voor het saneren van de schulden van de minder draagkrachtige eilanden.

De Nederlandse delegatie zegt toe dit met haar regering te bespreken.

De Antilliaanse delegatie merkt voorts op van mening te zijn dat ten aanzien van de schuldenproblematiek het niet wenselijk is een zogenaamde intereilandelijke gemengde commissie in het leven te roepen, omdat dit een interne Antilliaanse aangelegenheid is.

De Arubaanse delegatie ontmoet minder bureaucratistische problemen sinds de Fondo di Desaroyo Arubano (FDA) is opgericht. Bedoelde commissie wordt bestuurd door drie personen, een uit elk land en de derde door de twee landen gezamenlijk voorgedragen. Dit fonds staat onder beheer van de Aruba Investment Bank (AIB). Deze constructie functioneert tot nog toe naar tevredenheid, al hoewel de overeenkomst van 1999 voor een samenwerkingsrelatie nog steeds een politiek gevoelige aangelegenheid is.

De Nederlandse en Antilliaanse delegaties stellen voor, gezien de jarenlange bureaucratische problemen in dit kader, een kleine bipartite parlementaire commissie in te stellen om de oorzaken van onderbesteding en bureaucratie nauwkeurig in kaart te brengen. In dit kader bepleitte de Antilliaanse delegatie nogmaals voor een rechtvaardiger voeding van het fonds.

Diversen

- De Nederlands-Antilliaanse delegatie vraagt aandacht voor het stopzetten van de toepassing van de Wet Studiefinanciering van toepassing op studenten aan zowel de Arubaanse als de Nederlands-Antilliaanse universiteit (UNA). De Nederlandse delegatie zegt toe hier op korte termijn hiervoor aandacht van de Nederlandse regering te vragen.
- De Arubaanse delegatie merkt op dat in het kader van het parlementaire onderzoek op Aruba naar het racetrack project een goede samenwerking tot stand is gekomen met het onderzoeks- en verificatiebureau van de Tweede Kamer.

Slot

Het Presidium heeft besloten dat voortaan de bijeenkomsten in het kader van het Contactplan, met uitzondering van de openingsceremonie, besloten zijn. Leden van het parlement van het gastland zijn evenwel als toehoorder welkom.

- Het Presidium bevestigt het gebruik dat alleen standpunten van delegaties in de slotverklaring worden opgenomen.
- Het Presidium stelt voor de volgende thematische Contactplan-bijeenkomst te houden op Bonaire in de week van 19 januari 2004. De volgende thema's zouden aan de orde moeten komen:
 - Toekomstige verhoudingen tussen de Nederlandse Antillen en Aruba en de Europese Unie
 - Bureaucratie bij de indiening van financieringsverzoeken en
 - Armoede- en drugsbestrijding.

De Nederlandse delegatie zal de mogelijkheden bezien om de delegatie uit te breiden met enkele leden van de delegatie naar de Europese Conventie met het oog op het eerste thema.

- Met oog op de komende tripartite bijeenkomst in 2004 in Nederland, die gewoonlijk in mei wordt gehouden, zal rekening worden gehouden met het tijdstip in Nederland van de viering van 50-jaar Statuut. Het Presidium stelt voor er bij de regeringen opaan te dringen de festiviteiten in de drie landen van het Koninkrijk te organiseren.

's-Gravenhage, 26 september 2003